

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ضمیمہ اہل سنت

سال سوم دبیرستان

سال تحصیلی ۹۷ - ۹۶

درس ۱

- ۱- رسول (ص) حکومت اسلامی تشکیل داد تا احکام اجتماعی اسلام را اجرا کند .
- ۲- رسول (ص) حکومت اسلامی تشکیل داد تا نماز و زکات را برپا نماید.
- ۳- رسول (ص) حکومت اسلامی تشکیل داد تا اداره جامعه را بدست گیرد و میان مسلمانان حکم کند .
- } ضرورت تشکیل حکومت اسلامی توسط رسول (ص)

- ۱- چون دین اسلام آخرین و جاودانه ترین دین می باشد و مختص زمان پیامبر (ص) نیست .
- ۲- عده ای که مانعین زکات بودند دلیل کارشان را اختصاص دادن حکومت اسلامی را به زمان پیامبر (ص) می دانستند .
- } ضرورت تشکیل حکومت اسلامی پس از رسول (ص)

- ۱- تشکیل حکومت اسلامی موجب عزت و سربلندی مسلمانان می شود .
- ۲- تشکیل حکومت اسلامی موجب عدم نفوذ بیگانگان به سرزمین های اسلامی می شود .
- ۳- تشکیل حکومت اسلامی موجب تحقق اهداف متعالی اسلامی چون
- اجرای عدالت و حق
 - امر به معروف و نهی از منکر
 - کمک به مستضعفان
 - دفاع از سرزمین های اسلام
 - اجرای احکام قضایی - سیاسی - اقتصادی
- } مزایای تشکیل حکومت اسلامی

- ۱- چون انسان اجتماعی زندگی می کند برای همیاری و تعاون نیازمند قانون است .
- ۲- منفعت طلبی برخی از انسان ها موجب تجاوز به حق دیگران می باشد پس باید قانون وجود داشته باشد .
- } احساس نیاز به قانون

- ۱- چون عده ای از ظالمان هرگاه پیروی از قانون را خلاف منافعشان ببینند از آن سرپیچی می کنند.
- ۲- بعضی اوقات ترس از مجازات سبب می شود که افرادی تربیت و آراسته نشده به زیور اخلاق مجبوراً از قانون پیروی کنند .
- ۳- بعضی اوقات عده ای از ظالمان که صاحب نفوذ و قدرت هستند قانون را به نفع خود عوض می کنند .

اجرای قانون به تنهایی کفایت نمی کند زیرا:

قوانینی ضامن اجرای عدالت است که لزجانب خداوند باشد و قابل اجرا است .

- زیرا:
- خداوند در وضع قانون هیچ منفعتی برای خود ندارد .
 - انسان ها در اجرای قوانین در مقابل خدا ، خود را مسئول می دانند . و به پاداش و مجازات آن توجه می کنند .

- امور سیاسی - اقتصادی - فرهنگی
 - بانکداری - نحوه استفاده از اینترنت
 - خرید و فروش عضو - پیوند اعضا ← موجب ضرورت تشکیل حکومت
 - ارتباط با کشورهای مختلف
 - ارتباط با سازمان بین الملل
- ظهور مسائل
جدیدی چون

خلافت: جانشینی

امامت: رهبری

خلیفه: کسی که پس از رسول خدا (ص) عهده دار حکومت اسلامی می شود .

خلیفه وظیفه دارد که احکام اسلامی را اجرا کند .

مردم وظیفه دارند که از او اطاعت کنند .

- **مسلمان و مؤمن** : چون غیر مسلمان و غیر مؤمن اجازه حکومت بر مسلمان را ندارد .
- **مرد** : چون خلافت کار پرخطری است خداوند کارهای سخت و پرخطر را از عهده زنان خارج کرده است .
- **عادل و بالغ** : چون در غیر اینصورت قدرت انجام چنین کاری را ندارد .
- **آگاه** : تا بتواند با قدرت اجتهاد و استنباط احکام دین مطابق با قرآن و سنت در رابطه با مسائل جدید برای مسلمانان جوابگو باشد .
- **عادل** : باید آراسته به فضائل و بری از رذائل باشد تا بتواند عدالت اجرا کند .
- **کفایت** : باید قدرت اداره کردن امورات سخت حکومت را داشته باشد .
- **سلامت** : باید سالم باشد تا بتواند وظایف و مسئولیت های خود را به خوبی انجام دهد .

شروط لازم برای خلیفه
یا امام

۱- اقامه اسلام

۲- اداره امور حکومت در چهارچوب اسلام

تکالیف خلیفه

- ۱- با اهل نظر و علم مشورت کند و از نظرهایشان استفاده نماید .
- ۲- در میان مردم و مانند مردم زندگی کند .
- ۳- مراقب زیردستان خود باشد و برکارشان نظارت داشته باشد .

خصوصیات خلیفه
برای انجام تکالیف

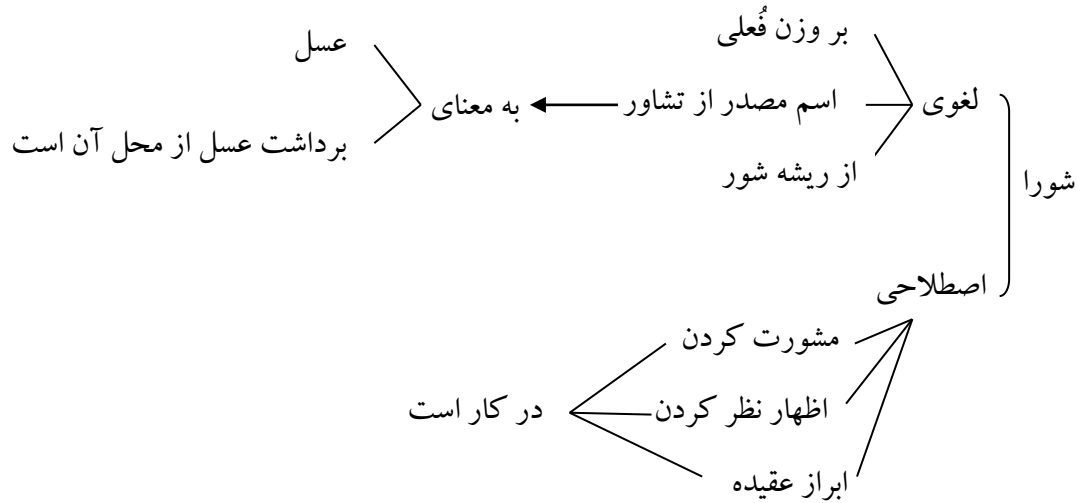
۱- از طرف مردم

۲- از طرف خبرگان مردم

راه انتخاب خلیفه

نکته : در غیر این دو صورت اگر خلیفه انتخاب نشود حالت پادشاهی و دیکتاتوری به خود می گیرد .

درس ۲

اصل مشورت: یکی از اصول مهم حکومت اسلامی است - سوره شورا نیز در مورد موضوع مشورت می باشد.

- تا لیاقت را در وجودشان بنمایاند
- تا بتوانند بعد از رسول (ص) حکومت را اداره کنند

- در امر تشریح و احکام اسلامی نبود
- در اجرای برخی از کارها چون نحوه مبارزه با مشرکان بود (مثال) در جنگ خندق با مسلمانان مشورت نمود

- ثابت و تغییر ناپذیر است
- از نظر ظاهر پیوسته توسط اهل بصیرت دگرگون می شود.

عضو شورا ← عموم مسلمانان و مومنان هستند .

روش های اجرای شورا
- یا همه مردم در انتخابات شرکت می کنند
- یا افراد مسن و مومن و صادق به عنوان نماینده از طرف خود انتخاب می کنند.

مهمترین مسائل حکومت ← تعیین خلیفه

مهمترین انتخاب مردم ← انتخاب خلیفه

پایه های حکومت اسلامی ← بر پذیرش مردم استوار است

حکومت دمکراتیک ← حکومتی که در آن خواست اکثریت مردم تعیین کننده حاکم اسلامی است.

- حکومت اقلیت ثروتمندان و سرمایه داران بر اکثر مردم
- سرمایه داران با نفوذ در ارکان حکومت نظر مردم را جلب نموده
- سرمایه داران با نفوذ در ارکان حکومت آرای خود را بدست می آورند.

ویژگی های حکومت

دمکراتیک امروزه

- خواست اکثریت مردم تعیین کننده حاکم اسلامی است
- مبنای نظام اسلامی بر اساس قانون الهی است
- برقراری عدالت اجتماعی، ارزش های اخلاقی اسلام، مهیا کردن زمینه های رشد و تعالی

ویژگی های حکومت

دمکراتیک اسلامی

- برآورده کردن خواسته های دنیوی مردم
- بی اعتنایی و مخالفت با ارزش های الهی

اهداف دمکراتیک های

رایج در جهان

- مردم برای تداوم نظام اسلامی باید تلاش مستمر داشته باشند
- انجام امر به معروف و نهی از منکر
- ناصح و مشاور دلسوز برای خلیفه و کارگزاران باشند
- با تذکرات دلسوزانه به کارگزاران آنان را در امر حکومت داری یاری نمایند

رابطه مردم با خلیفه

- نسبت به همه مردم مهربان باشد
- ظالم نباشد
- با افراد شجاع و مسلمانان مشورت کند
- رضایت عمومی را بر رضایت خواص ترجیح دهد
- حامی طبقه محروم و مظلوم جامعه باشد
- در مقابل مظلومان متواضع باشد
- در اجرای قوانین الهی قاطع باشد و تحت تاثیر قرار نگیرد

رابطه خلیفه با مردم

- به هیچ حکومتی اجازه دخالت ندهد
- با کشورهای بی که عدالت را رعایت می کنند ارتباط برقرار کند
- با کشورهای مستبد و زورگو قطع ارتباط کند

استقلال سیاسی در حکومت اسلامی

- خلیفه می تواند برنامه های خود را اجرا کند
- مردم را در جهت اجرای برنامه هایش تشویق کند
- حکومت به سمت دیکتاتوری و استبداد حرکت می کند
- در مواقع سخت مردم از خلیفه پشتیبانی نمی کنند

خلیفه مورد قبول مردم باشد

اگر

خلیفه مورد قبول مردم نباشد

خلفاء	القاب خلفاء	مدت خلافت خلفاء	مدت زندگی خلفاء	احادیث نقل شده از خلفاء
حضرت ابوبکر (رض)	صدیق (بسیار راستگو)	دو سال و سه ماه ۲/۳	۶۳ سال با مرگ طبیعی فوت نمود	۱۴۲
حضرت عمر (رض)	فاروق (جدا کننده حق از باطل)	ده سال و شش ماه ۱۰/۶	۶۳ سال توسط ابولؤلؤ به شهادت رسید	۵۳۹
حضرت عثمان (رض)	ذی النورین (صاحب دو نور)	دوازده سال ۱۲	۸۴ سال توسط شورشیان به شهادت رسید	۱۴۶
حضرت علی (رض)	اسدالله (بسیار شجاع)	چهار سال و نه ماه ۴/۹	۶۳ سال توسط ابن ملجم مرادی به شهادت رسید	586

اولین خلیفه

لقب، صدیق

قبیله، بنی تمیم

نسبش، در مره به پیامبر (ص) می رسد

پدرش، ابوقحافه

مادرش، ام الخیر

خودش - پدرش - پسرش و نوه اش از اصحاب رسول (ص) بوده اند

حدیث رسول درباره ایشان: انت عتیق من النار (تو از آتش جهنم مصون هستی)

ویژگی های حضرت ابوبکر

(رض)

- نیکو کاری - کمک به فقیران - هدیه ثروتش به اسلام - آزادی بردگانی چون بلال حبشی
- اولین مرد بزرگسالی که به پیامبر (ص) ایمان آورد.
- اولین زن حضرت خدیجه که به پیامبر (ص) ایمان آورد.
- اولین نوجوان حضرت علی (رض) که به پیامبر (ص) ایمان آورد.
- یگانه رفیق پیامبر در هجرت از مکه به مدینه (سوره توبه آیه ۴۰)
- بسیار متواضع و نسبت به خواهش های دنیا بی اعتنا و نسبت به اجرای احکام شرعی شجاع بود

فضائل حضرت ابوبکر (رض)

- دستور به جمع آوری قرآن پس از به شهادت رسیدن هفتادتن از حافظان قرآن در جنگ با مسیلمه بن کذاب
- تجهیز سپاه اُسامه بن زید به سرزمین روم که توسط رسول (ص) در زمان حیاتش آماده حرکت بودند.
- مبارزه با مرتدین - مشرکین - منافقین و کسانی که ادعای پیامبری می کردند
- توسعه ی سرزمین های اسلامی توسط خالد بن ولید به عراق و شام و روم
- مبارزه با مانعین زکات و پس گرفتن حق فقیران و مستمندان از آنان.

اقدامات حضرت ابوبکر (رض)

- دومین خلیفه
- لقبش ، فاروق
- کنیه اش، ابو حفص
- نسبش، در کعب بن لوی به پیامبر می رسد.
- دعای پیامبر در حق حضرت عمر مستجاب شد و مسلمان گردید.
- علنی شدن طواف کعبه بعد از مسلمان شدن حضرت عمر (رض)

ویژگی های حضرت عمر (رض)

- شجاع

- صریح اللهجه

- عادل

- متواضع

- مورد اعتماد

فضائل حضرت عمر (رض)

- جزء افراد برجسته در نوشتن کتاب قرآن

- نسبت به زورگویان سخت گیر

- رعایت حقوق مردم هنگام فتح سرزمین هایشان

تقسیم قلمرو پهناور اسلام به ۲۳ ایالت و انتخاب بهترین افراد برای اداره آن

- تاسیس سازمان پلیس که در شب حافظ نظم و در روز مامور اجرای احکام اسلامی باشند.

- تاسیس سازمان گمرک برای گرفتن ۱۰٪ حقوق گمرکی از تجار خارجی

- تاسیس دبیرخانه برای ثبت و رسیدگی به امور بیت المال

- تعیین تاریخ اسلام بر مبنای هجرت رسول (ص) از مکه به مدینه

- گسترش قلمرو اسلامی به سرزمین های ایران و روم شرقی و آزاد کردن مردم این سرزمین ها

- اجرای عدالت در قلمرو وسیع اسلامی و مبارزه با ستمگران

اقدامات حضرت عمر (رض)

- هنگامی که می خواست که نماز صبح را به امامت برای مسلمانان بخواند

- توسط ابولولو (فیروز) غلام مغیره بن شعبه مورد حمله قرار گرفت و به درجه شهادت رسید .

- سرانجام سیزده نفر از مسلمانان مجروح شده و سه نفر به درجه شهادت رسیدند

نحوه به شهادت رسیدن

حضرت عمر

- سومین خلیفه، که با انتخاب شورای تعیین شده از طرف حضرت عمر (رض) به خلافت رسید

ویژگی های حضرت عثمان

(رض)

- نسبش به عبد مناف می رسد
- از سابقین در اسلام
- اعطای اموال خود به اسلام
- لقب ذی النورین به جهت اینکه همسر دو دختر رسول اکرم (ص) «رقیه» و «ام کلثوم» بوده است .
- سفیر پیامبر در صلح حدیبیه

خوش قیافه - زیبا - با شرم و حیا

- شبیه به حضرت محمد (ص)

- بخشنده و سخاوتمند

- مهربان و صاحب فضایل انسانی

- تاجر پیشه و ثروتمند

فضائل حضرت عثمان (رض)

- تجهیز سپاهیان در جنگ تبوک

- خریداری چاه آب رومه و هدیه به مسلمانان

- توزیع گندم های خود ما بین فقراى مدینه در يك سال قحطى

- در سه مرحله ثروتش را هدیه

نمود

- نوشتن نامه های رسول (ص)

- گسترش سرزمین های اسلامی به شمال خاک ایران - شمال آفریقا - نزدیکی اقیانوس اطلس

- طغیانگران چهل شبانه روز خانه حضرت عثمان (رض) را محاصره نمودند

- حضرت علی و چند تن از فرزندان او به منظور دفاع از آن حضرت از ایشان محافظت می نمودند.

- در اثر حمله شورشیان صورت حضرت حسن (رض) و سر قنبر غلام حضرت علی (رض) شکسته شد.

- سرانجام شورشیان وارد خانه شدند و حضرت عثمان که در حال قرآن خواندن بود با زدن ضربه ای بر

سرش به شهادت رساندند.

نحوه به شهادت رسیدن

حضرت عثمان (رض)

ویژگی های حضرت علی (رض)

- چهارمین خلیفه
- لقبش اسدالله
- کنیه اش، ابولحسن و ابوتراب
- مادرش فاطمه
- پسر عمو و داماد پیامبر (ص)
- تحت سرپرستی پیامبر (ص) پرورش یافته است.
- هنگام ابلاغ رسالت پیامبر (ص) در کنار ایشان حضور داشته است
- اولین نوجوان که به دین اسلام مشرف شد

فضائل حضرت علی (ص)

- در شب هجرت پیامبر از مکه به مدینه در بستر پیامبر (ص) خوابید تا مشرکان متوجه خروج پیامبر (ص) نشوند
- در جنگ بدر بر ولید بن عتبه پیروز شد
- در جنگ خندق بر عمر و بن عبدود پیروز شد
- در جنگ خیبر قلعه خیبر را فتح کرد و یهودیان را شکست داد

زندگی شخصی حضرت علی (رض)

- در ۲۵ سالگی ازدواج نمود
- ۲ فرزند پسر؛ حضرت حسن (رض)، حضرت حسین (رض)
- ثمره ازدواج حضرت علی (رض)
- با حضرت فاطمه
- ۲ فرزند دختر (زینب - ام کلثوم)

نحوه به خلافت رسیدن حضرت علی (رض)

- پس از شهادت حضرت عثمان (رض) مردم انصار و مهاجر اجتماع نموده و به حضرت علی (رض) پیشنهاد بیعت دادند
- ایشان از پذیرش مقام خلافت خودداری نمود.
- سرانجام با پافشاری مسلمانان خلافت را قبول نمود

نحوه حکومت داری
حضرت علی (رض)

- در اولین خطبه روش خود را معین نمود.
- دفاع از اموال عمومی
- برقراری مساوات

نحوه شهید شدن حضرت علی
(رض)

- گروهی شروع به فتنه انگیزی کردند
- بسیاری از گروه های فتنه گر چون خوارج را سرکوب نمود
- در هنگام ادای نماز صبح توسط ابن ملجم مرادی به درجه شهادت رسید.

فضائل حضرت علی (رض)

- بسیار شجاع و در بسیاری از جنگ ها موجب پیروزی اسلام می گردید.
- مسلط به علوم اسلامی و معارف الهی بود کتاب نهج البلاغه نشان دهنده علمش می باشد.
- بسیار فصیح و بلیغ بود کتاب نهج البلاغه نشان دهنده این اوصاف است.
- بسیار با تقوی بود و این اوصاف را در میان والیان و فرمانداران رواج می داد.
- بسیار عادل بود و در اجرای احکام سخت گیر بودند

اقدامات حضرت علی (رض)

- مبارزه با فتنه ها و آشوب های داخلی جهت تحکیم حکومت اسلامی
- محافظت کامل از بیت المال و تقسیم عادلانه آن در میان مردم
- مبارزه با خوارج و گروه افراطی و نجات مردم از دست این افراد
- ایراد خطبه ها و نوشته نامه هایی به فرماندهان خود از جمله نامه به مالک اشتر عالی ترین شیوه حکومت داری را بیان می کند

ویژگی های حضرت حسن
(رض)

- فرزند ارشد حضرت علی (رض) و حضرت فاطمه
- کنیه اش ابومحمد
- لقبش مجتبی
- بسیار شبیه پیامبر (ص)
- رسول در مورد ایشان می فرماید: پروردگارا من او را دوست دارم تو هم او را دوست بدار
- پس از شهادت حضرت علی (رض) مسلمانان با حضرت حسن (رض) بیعت نمودند
- دوران خلافتش ۶ ماه بود

نحوه سپری شدن خلافت حضرت حسن (رض)

- آشوب و نزاع در میان مسلمانان بسیار گسترده بود- عده ای در شام به پشتیبانی از معاویه در مقابل طرفداران حضرت حسن (رض) در عراق صف آراییی کردند.
 - حضرت حسن (رض) به خاطر جلوگیری از خون ریزی با معاویه صلح نمود به شرط اینکه (تا زنده است خودش حاکم باشد- پس از خودش حق ندارد حاکم تعیین کند)
 پس از قرارداد آتش بس حضرت حسن (رض) از کوفه به مدینه برگشتند
 - سرانجام توسط بدخواهان به شهادت رسید

نکته: خلافت پس از شهادت حضرت حسن (رض) خاتمه پیدا کرد
 چون معاویه بر خلافت عهدنامه اش پسرش یزید را که اخلاقش تناسبی با اسلام نداشت به عنوان ولی عهد خود معرفی نمود.

درس ۴

- وضعیت دنیای اسلام
- نظام خلافت به ملوکیت و سلطنت تبدیل شد
 - زمینه تفرقه و تضعیف جامعه اسلامی فراهم شد
 - وسعت سرزمین های اسلامی در حجاز و یمن - ایران - عراق و ...
 - موجب مسائل جدید فقهی - سیاسی - اعتقادی شد.
 - سرانجام فضای جواب دهی به این سوالات را ایجاد می کرد

- مخالفین یزید
- امام حسین (رض): موجب قیام و شهادت ایشان شد چون کسی به خلافت رسیده بود که علناً کارهای خلاف شریعت چون شراب خواری انجام می داد.
 - عبدالله پسر حضرت عمر (رض)
 - عبدالله بن زبیر - مکه را تصرف کرد و توسط حجاج بن یوسف شکست خورد
 - عبد الرحمن پسر حضرت ابوبکر (رض)

نکته: حکومت بنی امیه به پایان رسید - حکومت بنی عباس شروع شد ولی همان روش استبداد و ظلم را ادامه دادند.

- وضعیت امام ابوحنیفه
- پیشوای مذهب حنفی
 - توسط والی عراق (حکومت اموی) برای مقام عالی قضاوت دعوت شد
 - چون نپذیرفت مورد اذیت و آزار قرار گرفت
 - توسط (حکومت بنی عباس) در زمان منصور به وزارت دادگستری دعوت شد.
 - چون نپذیرفت تا آخر عمر زندانی شد.

- وضعیت امام مالک احمد
- مدتها در زندان بسر برد
 - در زمان عباسیان شکنجه شد و به زندان افتاد

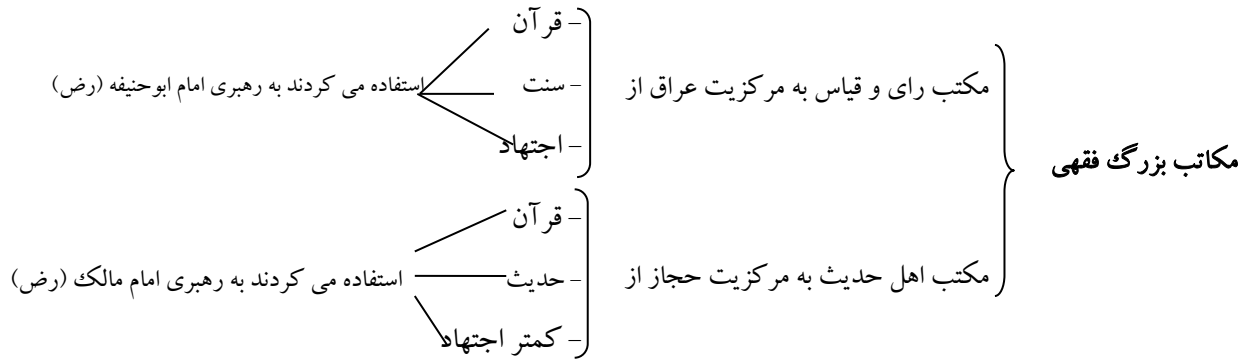
نکته: سرانجام علی بن حسین و فرزندانشان مورد اذیت و آزار قرار گرفته و تعدادی به شهادت رسیدند.

- فرقه های ایجاد شده بعد از خلفای راشدین
- فرقه های سیاسی: برای رسیدن به قدرت و حکومت با هم درگیر بودند
 - فرقه های کلامی: بر سر مسائل اعتقادی و فکری با هم درگیر بودند
 - فرقه های فقهی: بر سر مسائل شرعی و روش های خاصی که داشتند جهت تشویق پیروانشان باهم درگیر بودند

فقیه: کسی که احکام دینی را با مراجعه به قرآن و سنت و سایر منابع به دست آورده و برای مردم بیان می کند.

- دسته اول
- در قرن اول هجری زندگی کرده اند
 - چون فاصله زیادی تا زمان پیامبر نداشتند احتیاجات فقهی مسلمانان متنوع و زیاد نشده بود
 - فقیهان در این دوره برای بدست آوردن احکام از قرآن- احادیث نبوی استفاده کرده کمتر از اجتهاد عقلی استفاده می کردند.
 - مشهورترین فقیهان در این دوره (- عبدالله بن مسعود- سعد بن مسیب)
- دسته دوم
- در قرن دوم هجری زندگی می کردند
 - تحولات زیادی در علوم اسلامی به وجود آمد
 - احتیاجات فقهی تازه ای در میان مسلمانان به وجود آمد
 - نیاز به تحقیقات در علوم اسلامی بیشتر شد
 - رشته های مختلف علمی چون فقه، کلام، اصول، فلسفه تاسیس شد
 - برای استنباط احکام از قرآن و حدیث و اجتهاد استفاده می کردند
- فقها

علم اصول فقه: فقیهان قواعدی برای تحقیقات فقهی خود وضع کردند که به تدریج کامل و علم اصول فقه نام گرفت

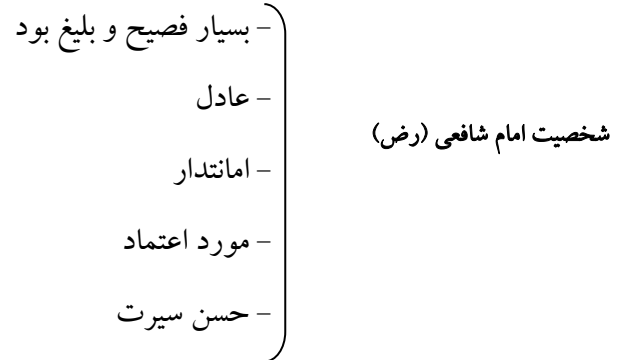
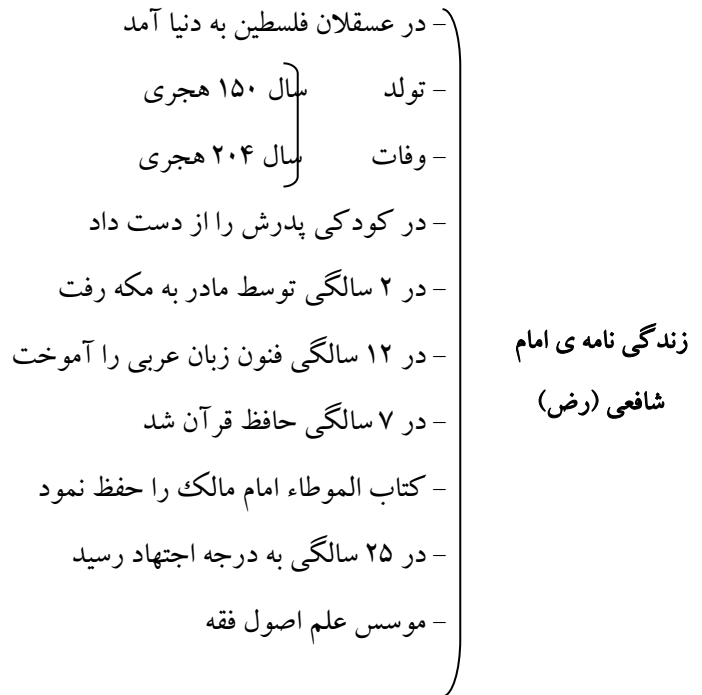
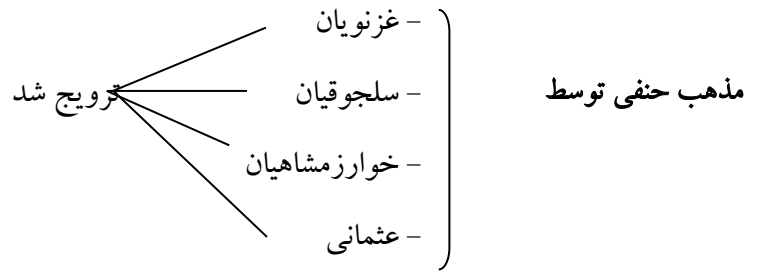
- نامش - نعمان بی ثابت
 - تولد - سال ۸۰ هجری در کوفه
 - وفات - سال ۱۵۰ هجری در بغداد
 - استادش - حماد بن سلیمان
 - ۱۸ سال فقه و حدیث آموخت
 - تا ۴۰ سالگی در کلام تحقیق و تحصیل نمود
 - موسس - علم قیاس، مقایسه مسائلی که از نظر حکم و علت مجهول باشد با مسئله ای
 که از نظر حکم و علت معلوم است مانند مقایسه نمودن آب جو با شراب

- صابر
 - فصیح و بلیغ در جواب دادن به مسائل شرعی
 - فقیهی بود که در مناظرات از علم منطق و کلام استفاده می نمود.

- ابویوسف یعقوب بن ابراهیم

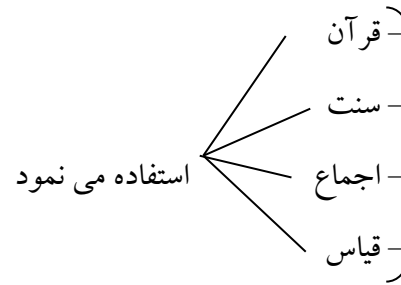
شاگردانش

- محمد بن شیبانی

روش امام شافعی در استنباط احکام تلیقی از حدیث

- و اصحاب رأی

اصولاً فقه امام شافعی از

- ۱۱۰ جلد کتاب و رساله

- المبسوط فی الفقه

- کتاب الامامه

- کتاب الرساله

- احکام القرآن

- السنن

- کتاب الأم

تالیفات امام شافعی (رض)

عراق

مصر

عربستان

غرب ایران

شمال آفریقا

پراکنده شدند ←

عامل گسترش مذهب امام شافعی

شاگردانش بود که در شهرها و

کشه‌ها،

← امام احمد حنبل

شاگرد برجسته امام شافعی

- حنفی

- مالکی

- شافعی

- حنبلی

- مؤمنون

مذاهب اهل سنت

درس ۵

- مسلمون

- اهل ایمان

- امت

نام بردن مسلمان در قرآن

- بیانگر وحدت

- مقصد

- عقیده

- پیشوا

نکاتی در مورد امت

- ۶۴ بار در قرآن تکرار شده است

- امت به معنای پیرو یک دین است

- پیروان هر یک از ادیان هر کدام امتی محسوب می شوند

- امت اسلامی امتی واحد است که خدا را پرستش می کنند.

الف - فلاح و رستگاری

خداوند می فرماید: در راه خدا کوشش کنید باشد که به فلاح و رستگاری برسید فلاح و رستگاری هدف نهایی انجام فرمان های الهی است.

ب- ترویج خیر و معروف در جهان و نابودی شر و منکر

خداوند می فرماید: شما بهترین امت در میان انسان ها هستید امر به معروف و نهی از منکر می کنید و به خدا ایمان دارید.

ج- استقرار دین خدا در جهان

خداوند می فرماید: خداوند است که رسول (ص) خود را با دین حق و هدایت فرستاد تا او را بر همه ادیان الهی برتری داد.

د- استقرار حاکمیت بندگان صالح خدا در زمین

خداوند می فرماید: زمین سرانجام به بندگان صالح می رسد

ه- مستضعفان و محرومان

مااراده کرده ایم که بر مستضعفان زمین منت بگذاریم و آنان را پیشوا و وارث زمین قرار دهیم.

اهداف امت اسلامی

- وحدت از ارکان اسلام است

- بزرگی مسلمانان با وحدت حاصل می شود

- وحدت قرنهایست در میان مسلمانان تضعیف شده است

نکات مهم در مورد وحدت

- منظور آن نیست که میان مذاهب یکی انتخاب می شود و سایرین کنار گذاشته شود

- منظور آن نیست که مذاهب با هم ترکیب شوند

- منظور این است مسلمانان پیروان مذاهب در عین اختلاف مذهبی آنان در مقابل

بیگانگان و دشمنان مشترک با هم متحد شوند.

منظور از وحدت اسلامی

پیامدهای اتحاد اسلامی

- ترقی و تعالی امت اسلامی
- حافظ امت اسلامی در برابر دشمنان

وحدت در سنت

رسول (ص)

- زندگی و رفتار رسول (ص) سراسر سرمشق وحدت است
- با هجرت رسول (ص) از مکه به مدینه میان قبایل مختلف اتحاد برقرار شد.
- ارزش های انسانی و تقوی را معیار برتری می دانست و می فرماید: عرب هیچ برتری بر عجم و سفید هیچ برتری بر سیاه ندارد.
- حدیث دیگر: مومن برای مومن مانند بنایی است که هر قسمت آن قسمت دیگر را محکم می کند و آن گاه انگشتان دست را در هم نمود.

اتحاد مسلمانان موجب

- در مدت بسیار کوتاهی امپراتور عظیم ایران و روم و آفریقا- آسیا و اروپا را به تسخیر درآوردند.

تفرقه مسلمانان موجب

- تضعیف مسلمانان
- مورد هجوم قرار گرفتن آنان شده است

برای ایجاد اتحاد

میان مسلمانان

شناخت عواملی که موجب تقویت اتحاد می شود
شناخت عواملی که موجب تفرقه و جدایی می شود

- وحدت عقیده: اعتقاد به سه اصل

توحید
معاد
نبوت

این سه اصل نزد همه مسلمانان مشترک است
موجب اتحاد آنان شده است

- وحدت در فروع: تمامی مسلمانان در انجام اعمال عبادی واجب چون

نماز -
روزه -
حج -
زکات -
جهاد -

مشترک است

- وحدت در هدایت و رهبری:
مسلمانان برای هدایت از

قرآن
سنت
رهبران اسلامی

پیروی می کنند

وحدت هدف و آرمان مشترک: اصول اعتقادی و عملی برای مسلمانان اهداف مشترکی را به دنبال دارد.

- وحدت در فرهنگ و تمدن: فرهنگ = آداب، افکار و روح واحدی است که مسلمانان خارج از نژاد یا مذهب بهم پیوند می دهد.

چون روحیه ی صداقت - همکاری - تعاون - پاکدامنی - عفت - غیرت برخاسته از تعالیم قرآن و سنت می باشد.

عوامل وحدت اسلامی

موجب قدرتمندی و حیات امت مسلمان می شود.

امت مسلمانان با اتحاد و دوری از تفرقه می توانند تمدن از دست رفته خود را دوباره به دست آورند.

در مقابل غرب که خواستار نابودی مسلمانان است مقاومت کنند.

پیامدهای تقویت

عوامل وحدت

نکته: تقویت عوامل وحدت میان مسلمانان یک وظیفه دینی می باشد باید هر مسلمان در این زمینه کوشش نماید

زمینه های جدایی مسلمانان

- تفاوت های مذهبی - قومی - فرقه ای موجب ایجاد تردید در مسلمان بودن مذاهب نسبت به یکدیگر شده است.

- مذاهب نباید یکدیگر را محکوم به کفر یا کافر بودن نمایند.

نکته: مسلمان کسی است که سه اصل

و فروع

توحید - نماز -
معاد - روزه -
نبوت - حج -
را بپذیرد.
- زکات -
- جهاد -

تعاریفی از مسلمانان

- رسول (ص): هر کس شهادت دهد که خدا یکی است و به طرف قبله ما رو کند و نماز به جا آورد و از گوشت ذبح شده ما بخورد مسلمان است برای اوست آنچه برای ماست و علیه اوست آنچه علیه مسلمانان است.

- امام بوحنیفه (رض): هیچ یک از اهل قبله را کافر می نمی دانیم.

- رؤسای مذاهب

عوامل تفرقه مسلمانان

جهل

القاب ناپسند

جهل عامل جدایی

جهل یکی از ریشه های اختلافی مسلمانان است

جهل

- نسبت به موقعیت خود - پندارهای نادرست -
- نسبت به اعتقاد یکدیگر موجب - دشمنی - به یکدیگر شده است
- تهمت -

- برای آشنایی با نظرات مذاهب دیگر به کتاب ها و علمای آن ها مراجعه کرد
- شایعات، سخنان مردم، رفتار پیروان آنان را معیار قرار ندهیم چون ممکن است تعداد برخلاف پیشوایان خود رفتار کنند.
- اکتفا نکردن به نظر یک عالم یا چند عالم در هر یک از مذاهب
- جمع آوری نظرات اجماع علماء در هر یک از مذاهب

نکاتی در مورد مبارزه با جهل

- گروهی به حضرت علی (رض) توهین می کردند به آنان نواصب گفته می شوند.
- گروهی که حضرت علی (رض) تا مقام خدا یا رسول (ص) بالا می برند غلام گفته می شوند.

لقب ها و صفات ناپسند

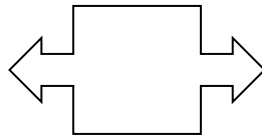
- باید دانست عقیده نواصب ربطی به اهل سنت ندارد.
- باید دانست عقیده غلام ربطی به اهل تشیع ندارد .
- باید دانست از نسبت دادن این صفات به یکدیگر خودداری نمود.
- باید دانست به بزرگان هر مذهب احترام گذاشت.

نکاتی در مورد القاب

- تحقیر
- توهین
- مسخره کردن
- راهی جزء انحطاط و بدبختی به دنبال ندارد

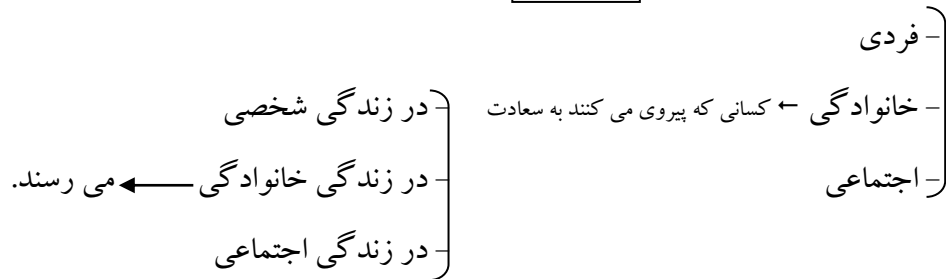
رد و بدل نمودن

القاب ناپسند موجب

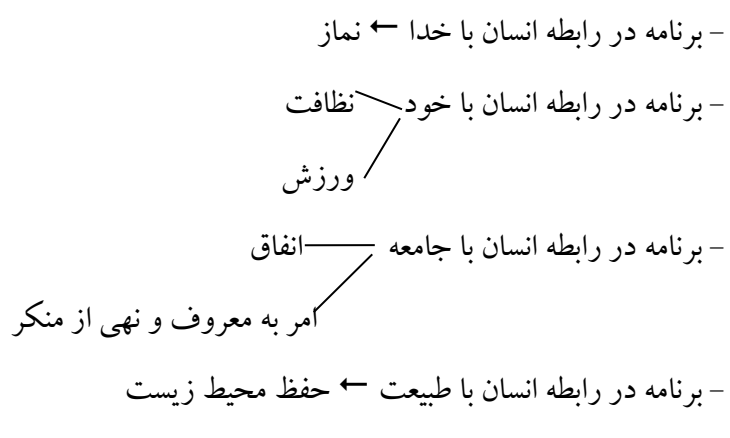

درس ۶

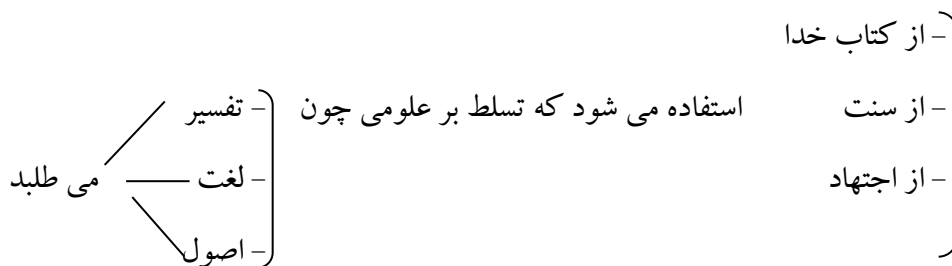
برنامه های دین اسلام در ابعاد
گوناگون

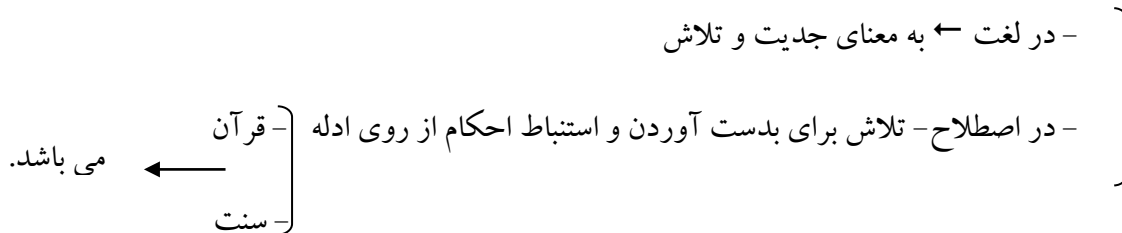
بخش های برنامه دین
اسلام

نتایج استخراج برنامه اسلامی

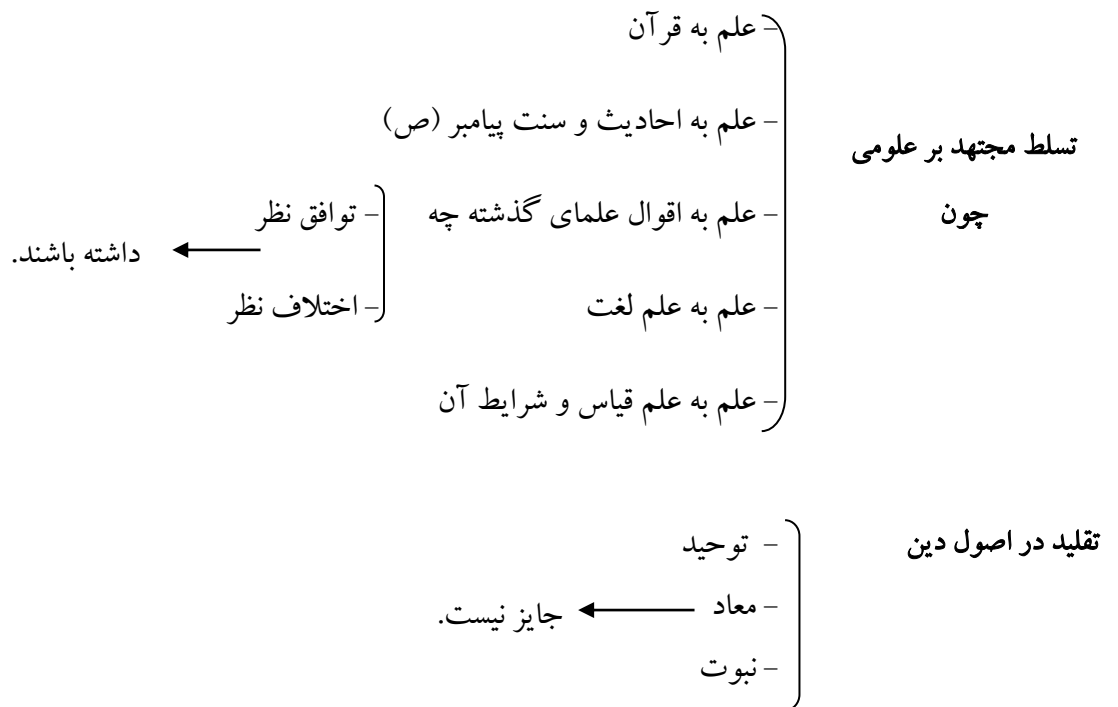

اجتهاد

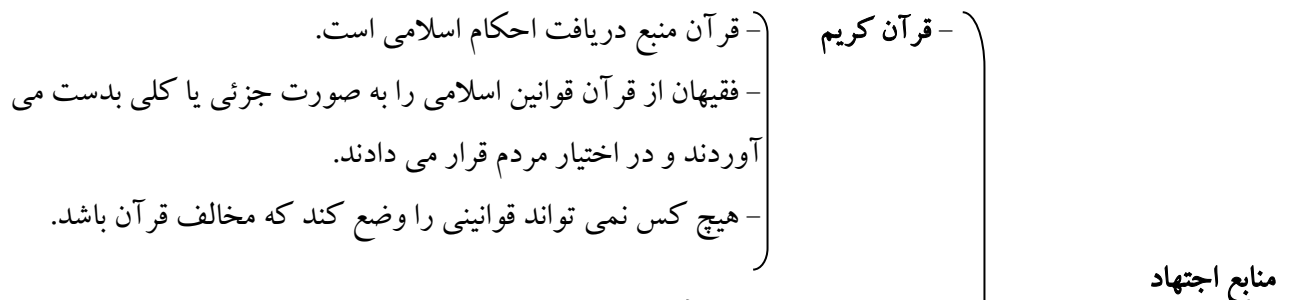

مجتهد: به کسی که توانایی استنباط احکام شرعی را داشته باشد

مقلد: به کسی که توانایی استنباط احکام را نداشته باشد و از مجتهد پیروی می کند که تقلید نامیده می شود.

نکته: اسلام از تقلید کورکورانه منع می کند و همه را به تفکر و تعقل دعوت می کند.

- سنت پیامبر (ص) - عبارتند از قول (احادیث) و فعل (کارهایی که آن حضرت انجام داده است)

- فقیهان به احادیث موثق جهت حکم دهی مراجعه می کنند.

- اجماع - عبارتند از اتفاق و هماهنگی قولی یا فعلی یا تقریری مجتهدان در جایی که قرآن و سنت به آن اشاره نکرده است.
- پیامبر (ص) می فرماید: امت من بر گمراهی اتفاق نظر پیدا نمی کنند.
موجب نابودی تفرقه می شود.

مزایای اجماع
موجب نابودی استبداد و سوء استفاده از قدرت می شود.
باب اجتهاد باز می ماند و انتخاب بهترین رای ممکن می گردد.

تعریف عقل و قیاس
اگر فقیه نتواند حکم مسئله را از قرآن و سنت بدست بیاورد از قیاس استفاده می کند.
بدین صورتکه مسئله ای را با مسئله همانند آن مقایسه می کنند و حکم را بدست می آوردند چون حکم بودن آب جو طبق مقایسه با آب انگور (شراب)

مکلف: کسی که بالغ - عاقل - مختار - قادر باشد.

- مؤظف است تکالیف دینی خود را انجام دهد.

- کودک - دیوانه - افراد مجبور به انجام اعمال غیر حق از قید تکلیف آزادند.

واجب: حکمی که انجام دادن آن لازم و دارای ثواب و ترک آن مجازات دارد مانند مستحب: حکمی که انجام آن حتماً لازم نیست اما کاری پسندیده

و موجب خشنودی خدا و رسول (ص) می گردد. انجامش موجب اجر و پاداش و ترکش مجازاتی در پی ندارد مانند روزه عرفه عید قربان کمک به فقیران و مستمندان

حرام: کاری که باید ترک شود و انجامش مجازت دارد مانند:

دزدی
غیبت

احکام تکلیفی

رباخواری و ...

نماز خواندن در حمام
خوردن و آشامیدن در حال
راه رفتن
ایستادن
نشستن

مکروه: کاری که انجام دادن آن مجازاتی ندارد اما بهتر است که انجام نشود مانند:

مباح: حکمی که انجام دادن یا ندادن آن برابر است مانند:

- ۱- نوع اول ← نماز ← بدنی خالص
- ۲- نوع دوم ← روزه ← بدنی خالص
- ۳- نوع سوم ← زکات ← مالی خالص
- ۴- حج ← بدنی
- ۵- جهاد ← مالی

انواع عبادات (خمسه ضروریه دین)

(بقره ۲۹)

(جائیه ۱۳)

اصل حلیت در سوره های

اصل و مبنا در دین اسلام بر حلال و مباح بودن است.

قرآن
سنت ← موجود باشد.
ادله فقهی

برای حرام بودن چیزی باید دلیل محکمی از

۱- حرام بودن هر عملی فقط از جانب خداست

۲- اگر خداوند کاری را حرام کرده است تا انسان ها دچار

آسیب های روحی و جسمی نشوند

علل حرام بودن

بعضی از کارها

- چون انسان به دلیل ناقص بودن علمش علل حرام بودن بعضی از کارها را نمی داند

- ولی خداوند عالم بر همه اسرار جهان می داند چه کاری
به نفع }
یا ← انسان است.
به ضرر }

دلایل کافی برای انجام دادن کارهای حرام طبق حدیث رسول (ص)

- اولاً- کارهای حلال به اندازه کافی وجود دارد که ما را از انجام کارهای حرام بی نیاز می کند

ثانیاً کار حرام با حيله }
دسیسه ← حلال نمی شود
حسن نیت }

- قبل از رسیدن به سن تکلیف باید کارهای حرام را شناسایی نمود

- برای دوری از آنها برنامه ریزی کنیم تا در بزرگ سالی مرتکب این اعمال نشویم

شناخت کار حرام به عنوان یک وظیفه

- کسی که نسبت به دستورات خداوند بی تفاوت است و به حرام و حلال توجهی ندارد بیشتر در باتلاق گناه فرو می رود.

- شرک به خدای متعال چه
 - شرک ذاتی
 - شرک افعالی ← بزرگترین گناهان است
 - شرک در عبادات

- بی احترامی به پدر و مادر حرام و اطاعت شرک
 دعوت کنند در این صورت باید به نیکوکاری رفتار نمود.
 از آنان واجب مگر اینکه فرزندان را به یا گناه

برخی از کارهای حرام

- کارهای حرام در سوره حجرات شامل
 - مسخره کردن
 - عیب جوئی کردن
 - لقب زشت دادن به دیگران
 - سوءظن و بدگمانی نسبت به دیگران
 - تجسس در احوال دیگران
 - غیبت کردن

- شراب و هر ماده مست کننده دیگر
 - گوشت خوک و سگ
 - گوشت مردار

خوردنی ها و آشامیدنی های

حرام

- مواد مخدر
هرئین
تریاک

- زایل شدن عقل
- تخریب شدن قوای عقلی و فکری
- ایجاد التهاب و خشونت
- بی غیرتی - ترسویی - بی توجهی
- تضعیف بدن و نزدیک شدن به مرگ

ضررهای مواد مخدر

- هدر دادن وقت
- تخریب اعصاب
- وارد کردن زیان مالی
- از بین رفتن استعداد

آثار سوء قمار و شرط بندی

- تیراندازی
- اسب دوانی
- شتر دوانی

شرط بندی های جایز

- استفاده از طلا
حریر ← برای مردان حرام است.

- موجب گناه و باطل شدن نمازهایشان می شود.

- برای زنان استفاده از طلا
حریر خاطر
ویرگی های خاص زنان
استفاده از آنها در محدوده خانواده

استفاده از طلا برای مردان

- مردانی که از طلا یا لباس های حریر استفاده می کنند باید به تحلیل شخصیت خود بپردازند.

- دانشمندان بزرگ که شخصیت جهانی دارند با علم و تلاش فراوان به این مرتبه رسیده اند نه با استفاده از زیورآلات

- نگاه به عکس ها و تصویرهای مبتذل

عادت های حرام

- استفاده از زیورآلات برای مردان موجب اثرگذاری
فرزندانشان می شود که سرمایه های آینده می باشند.
- نگاه به تصویر اندام افراد نامحرم حرام است به خصوص اگر
از روی شهوت باشد.

- موجب افسردگی
- موجب رنجور شدن
- موجب حسرت زده شدن
- موجب از بین رفتن قوه تفکر و تمرکز می شود.
- موجب از بین رفتن شخصیت و تزلزل آن می شود.

پیامدهای عادت به کارهای
حرام

- امری اجتناب ناپذیر است

- صنعت
 - ورزش
 - پزشکی
 - خدمت به انسانها
 - تخریب شخصیت جوان
 - سستی و بی بند و باری جوانان
 - موجب هدر رفتن وقت عمر
جوانان شده است
- می تواند زمینه ساز گسترش علم و فناوری باشد
در حوزه
- اما عده ای هستند که این وسیله را جهت

نکاتی در مورد ماهواره و
اینترنت

- نگاه های آلوده به نامحرم جایز نیست ← چون اولین قدم برای وارد شدن به زشتی و

پلیدی است که باید خودداری شود.

- نگاه کردن در صورتی جایز است ← که زن و مرد در صورتی که قصد ازدواج و

انتخاب یکدیگر را داشته باشند تا زندگی مشترک را آغاز نمایند.

- مهمترین فعالیت اقتصادی که خداوند آن را حلال دانسته و بدان تشویق کرده خرید و فروش است.

فعالیت های اقتصادی

- خداوند ربا را حرام کرده است (بقره ۲۷۵)

- ربا موجب

از بین رفتن فعالیت اقتصادی می شود
فقیرتر شدن افراد فقیر می شود

- معاملات حرام

- خرید و فروش مواد مخدر

- مشروبات الکلی

- گوشت خوک

- حتی معامله این موارد با غیر مسلمانان هم حرام است.

فعالیت های حلال ←

روزی های حلال در طبیعت نهفته است کافی است هر کس

با تلاش آن را کسب نماید چون ←

- ورزش کردن

- تفریحات سالم

- مسافرت برای کسب

تجربه

- تجاوز نکردن به

حقوق دیگران

شخصیت افراد

فعال

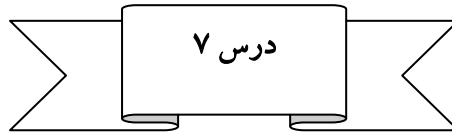
- نداشتن فعالیت اقتصادی

- فقط به بهره کشی از دیگران فکر می کنند.

- دارای اراده قوی

- تلاشگر هستند

- از دست رنج خود استفاده می کنند.

پیامدهای اعتقاد به موعود
- در دین اسلام یک اعتقاد عمیق و استوار است
- و در ادیان دیگر نشانه بینش درست نسبت به تاریخ و سرنوشت است.

نکته: تاریخ زندگی انسان ها صحنه مبارزه دائمی حق و باطل بوده است.

جبهه
حق ← انسان هایی حضور دارند که در راه خدا پرستی - عدالت - انسان دوستی -
آزادگی - فضایل اخلاقی - دفاع از حقوق محرومان - فداکاری می کنند.
باطل ← انسان هایی حضور دارند با خصوصیتی چون مشرک - کافر - ستمگر - به فکر
منابع خود - بی بند و بار و فسادگر

اعتقاد خداپرستان
- معتقد به اینکه یکی از نام های خداوند حق است
- معتقد به اینکه خداوند با حکمت خود جهان را اداره می کند
- معتقد به اینکه آینده جهان در آن حق است
- معتقد به اینکه باطل شکست می خورد و مغلوب صحنه را ترک می کند

اعتقاد پیامبران الهی نسبت به موعود و منجی
- هنگامی که شرایط کاملا آماده شده است
- یک ولی الهی ظهور می کند و حکومت تشکیل می دهد
- حکومتش جهانی و عادلانه و بر اساس دین خدا باشد

یهودیان: هنوز مسیح و منجی نیامده و روزی خواهد آمد و دین حضرت موسی (ع) را همراه با عدالت در جهان گسترش می دهد.

مسیحیان: معتقدند حضرت عیسی منجی و موعود آخرالزمان است

پولس یکی از یاران حضرت عیسی می گوید: که حضرت عیسی سه روز بعد از به صلیب کشیده شدن دوباره زنده شده و به آسمان ظهور می کند و در آخر الزمان می آید و انسان ها را نجات می دهد.

زردشتی: اعتقاد به سوشیانت به معنی منجی و رهاننده است.

اهل تسنن } در آخر الزمان از نسل پیامبر (ص) فردی ظهور خواهد کرد
} حکومت واحد جهانی تشکیل می دهد
} لقبش مهدی است و هم نام پیامبر (ص) است.

- زمین را پس از آنکه پر از ظلم و ستم شد پر از عدل و داد می کند.

اعتقاد ادیان گوناگون به موعود

فرصت ارزشمندی برای همکاری میان آنها }
تلاش برای تحقق آرمانهای بزرگ همه پیامبران چون }
معنویت }
خداپرستی }
عدالت }
اخلاق }

نتیجه اعتقاد پیامبران به موعود

- گسترش ارتباط میان انسان ها موجب افزایش تاثیر متقابل اقوام- ملت ها و کشورها بر یکدیگر شده است .

- ارتباط میان انسانها در نقاط مختلف کره زمین چنان توسعه یافته که گویی مانند یک دهکده با هم آشنا هستند (مفهوم دهکده جهانی)

- بر اساس مفهوم دهکده جهانی قدرتهای بزرگ برنامه ریزی کرده که فرهنگ و اندیشه و شیوه زندگی خود را بر مردم تحمیل کنند.

- ارتباطات میان انسان ها در نقاط مختلف ، توسط رادیو و تلویزیون- اینترنت و ماهواره که پشتوانه این موارد آمریکا می باشد.

- توسط این ابزار آمریکا توانسته است با قدرتهای نظامی- سیاسی- اقتصادی راه برای توسعه فرهنگ خود باز نماید.

- کشورهایی که مورد هجوم فرهنگی آمریکا قرار گرفت می توان افغانستان و عراق را نام برد.

نکاتی در مورد جهانی شدن (Globality)

توجه به قدرت گسترده و پیچیده ارتباطات شیوه مدرن تبلیغ

مهمترین ابزار یکسان سازی فرهنگی

- موجب شکاف میان نسلها شده است که نسل جدید احساس کنند نمی توانند با فرهنگ سابق خود ارتباط برقرار کنند.

- موجب شده عناصر فرهنگی خود مانند نوع پوشش ، سبک معماری، نوع غذا، شیوه معاشرت و شیوه زندگی خود را در بهترین قالب به مردم عرضه کند.

پیامدهای ناگوار شیوه مدرن تبلیغ

- بکارگیری ذکاوت و زیرکی ملت ها به خصوص نسل جوان

- تکیه بر کرامت و عزت و نفس

طرق مبارزه با فرهنگ یکسان غرب سازی

- اعتماد به قدرت ابتکار و خلاقیت
 - بکارگیری بردباری و صبر
 - تعالی بخشیدن به فرهنگ خود
 - با فطرت انسان و ویژگی هایش سازگار باشد
 - با نیروی عقلانیت انسان سازگار باشد
 - توانایی پاسخ گویی به نیازهای اصیل چون عدالت اجتماعی را دارا باشد
 - از پشتوانه و تایید الهی برخوردار باشد
- ویژگی های عقیده ای که
لیاقت جهانی شدن دارد

نکته: این ویژگی ها در دین اسلام وجود دارد

- با تشکیل حکومت اسلامی جهانی تمام آرمان های والای انسانی تحقق می بخشد.
- آرزوی دیگر همه پیامبر و مسلمانان برآورده می شود.

- طاغوتیان موجب تضادها- ستیزها- استکبارها و استضعاف ها شده اند.
 - اکثر مردم خواستار صلح و آرامش و نیکی هستند اما طاغوتیان موجب فساد در میان جوامع می شوند.
 - طاغوتیان برای جلب منافع خود تخاصم و دشمنی را در میان مردم ایجاد می کنند.
- ویژگی های حکومت
طاغوت

- ایجاد کننده مدیریت واحد الهی
 - حاکمیت یگانه قانون اسلامی
 - موجب نابودی تباهی و فساد و ظلم و ستم می شود.
 - انسانها با مهربانی در کنار هم زندگی می کنند.
 - کمبود ها و عقب ماندگی ها جبران می شود.
 - امت واحد انسانی تشکیل می شود.
- خصوصیات دوران رهبری
حضرت مهدی (ع)

در هر حوزه موفق ترین افراد ، آنهایی هستند که وقت بیشتری را صرف کسب آمادگی برای انجام کارها می کنند .

تهیه و تدوین گروه معارف اسلامی استان کردستان

